

Israel Clarà, la paraula commoguda

Israel Clarà és un dels poetes més fecunds de la seva generació. Clarà ha publicat una obra ja extensa i remarcable, que reflecteix una sòlida ambició creativa i un compromís persistent amb una poesia que aspira a ser el testimoni d'un esforç intel·lectual i d'una vocació de convertir la paraula en l'expressió commoguda de l'experiència d'existir.

El més preciós dels dies és un cant d'amor, un amor que encén la vida, que li confereix la plenitud del seu sentit, que mitiga la consciència de fragilitat. Ens trobem, doncs, davant d'un llibre que té com a eix i com a nord el goig d'estimar. Israel Clarà ens en parla amb passió, però no pas ingènuament. És un llibre d'un vitalisme engrescador, però hi esquiva el parany de la candidesa. S'hi respira lirisme bategant, però contingut. I s'hi fa present un erotisme intens, però no pas descordat. I al costat d'aquest tema central, Israel Clarà ens duu de vegades pels camins de la compenetració amb el paisatge o del sentiment de pèrdua, que s'expressa amb nostàlgia o com una elegia.

El pòsit de la seva ja dilatada i reeixida trajectòria es fa evident per la consistència d'un plantejament literari rigorós. Ho percebem a primer cop d'ull pel treball formal que es reflecteix en la construcció dels versos, predominantment decasíl·labs o alexandrins, i en la tria dels models poètics a què Israel Clarà recorre, com el clàssic i sempre vigent sonet o l'haiku, on la subtilitat assoleix el seu cim. I tot seguit, en llegir-los, ens adonem de la cura amb què Clarà poleix la musicalitat del text, amb una sensibilitat exquisida. Els versos hi flueixen com una onada precisa i harmoniosa.

El volum s'estructura en quatre parts: «Més llum», «Tots els colors del verd», «Les hores blaves» i «Flors ferides».

«Més llum» ens remet inevitablement a les darreres paraules que Goethe va pronunciar el 22 de març de 1832 abans de morir. Hi trobem un conjunt de poemes que reivindiquen la llum i la serenitat que l'amor infon. Israel Clarà ens hi parla de les vides compartint-se, de les cançons que relliguen records i emocions, dels gats que formen part del món familiar, de personatges i episodis que evoca... Ens hi meravellen algunes imatges corprenedores, bellíssimes, magistrals, com quan Israel Clarà a «Aquest hivern» escriu: «Plena d'aigua de lluna, aquests ulls blaus / que encenen l'horitzó d'un mar en calma» o a «Dolçament» es refereix a «aquests carrers que ploren amb llàgrimes d'albada». Hi reconeixem, a

més, el poeta que es pensa des de la dimensió del que som en la successió de generacions i en l'univers: «Vivim mentre la mort dorm a les cambres / on vam néixer fa segles». *El més preciós dels dies* respira tendresa i sensibilitat. Israel Clarà hi celebra l'amor com una primavera, l'invoca com un recer: «No va arribar la vida a fer-nos mal / perquè enmig del dolor va concedir-nos / l'eternitat ferotge d'estimar». Hi proclama la ferida oberta, sagnant de l'absència: «evoco el tacte lleu de les teves mans càlides» o «Fruïta madura que algun déu va collir massa aviat». Hi reconstrueix records des de les composicions musicals que han anat entreteixint els rostres de la vida al llarg dels anys. Israel conjura l'oblit a través de la paraula, on preserva les hores memorables que li ha estat donat de viure.

La segona part del llibre, «Tots els colors del verd», és també el títol d'un dels poemes que conté i ens remet a una relació d'intimitat amb el paisatge com la que Raimon expressava a la seva famosa cançó dedicada al País Basc. Clarà hi escriu sobre Jesús enfrontant-se amb la mort a Getsemaní, sobre els territoris, la sensualitat i els sabors de la Mediterrània. Hi sovintegen els sonets cisellats amb mà pacient i experta, com a «Cançó profana», on podem llegir aquests versos diamantins: «No hi ha res més: flueix en tu la vida, / flueix el sol en tu, l'aigua adormida, / tinta immortal del llibre del destí». A «Tots els colors del verd», s'hi succeeixen poemes on les referències al vi, a les varietats, a les vinyes..., són constants, recurrents. I hi és ben present la complicitat amb la natura, la seva contemplació. Clarà hi tracta, així mateix, de la percepció fugissera i banal de la quotidianitat, del món esdevenint-se, succeint-se en el seu cicle, del que roman de nosaltres, de l'amor que ens dignifica.

La tercera part, d'un lirisme accentuat, corprenedor, s'anomena «Les hores blaves», un títol que podem associar al mar i als horitzons més nítids o al *Diari de les hores blaves* de Joan Amèric, però també al *blues*, a la nostàlgia. Israel Clarà ens hi ofereix la bellesa i la joia («pols de lluna que vessaran els déus al fons dels ulls», «el goig dels cossos de la terra») i una aproximació introspectiva, atardorada («El mar reflectirà, damunt de l'aigua, / l'immens mirall d'aquest octubre d'or»), on emergeixen els ressons dels vincles primordials, sempre latents, amb els seus pares, l'ombra persistent, decisiva dels llibres, dels objectes que hem volgut que ens acompanyessin, l'amor que il·lumina («Tu ets, i seràs sempre, llum de tarda / en l'extensió de l'univers dels déus»).

La darrera part del llibre, «Flors ferides», que és la més breu, inclou un poema d'homenatge —ben merescut— a Olga Xirinacs i uns haikus

o haikús, on Israel Clarà, de la mà de l'observació de la naturalesa, transformada en imatges, sons, olors..., ens duu, amb la delicadesa sublim d'aquest gènere tan intuïtiu, tan arrelat en el silenci, en la mirada, cap a l'interior d'ell mateix, cap al centre de nosaltres mateixos.

El més preciós dels dies és, doncs, un llibre polièdric, que convida a aproximar-s'hi des de perspectives diferents. No voldria tancar aquests mots introductoris, que aspiren a constituir una invitació a capbussar-se en la lectura d'aquesta obra tan fascinant, sense deixar anotada la impressió que Israel Clarà de vegades hi escriu, fins i tot quan hi parla del present, com si mirés enrere, com si el fet mateix de concebre literàriament el situés en la perspectiva d'algú que ens explica el passat, com si contemplés la vida —celebrant-ne amb joia la bellesa, assumint-ne serenament la tristesa— a través d'un retrovisor, destil·lant-la minuciosament. Gaudim-ne.

CARLES DUARTE I MONTSERRAT

A Cristina, perchè omnia vincit amor

Hui só lo rossinyol de veu melosa
qui es fón dellà ab un cel de flames negres
e vixqué sempre en verds de plants alegres
alçant los ulls, esparsos de la rosa.

E, ixent los blaus, en vós cerc altra mida
que lo vers més fecund ab mot il·lustre:
«Corella és mort, qui en dies sense llustre
haja a morir amant-vos ab la vida.»

PLANT D'AMOR

MÉS LLUM

AQUEST HIVERN

Aquest hivern no m'ha allunyat la teva absència.
El dia tornarà i seràs el tacte
d'unes mans tan suaus com llum de seda
que es deixa revestir d'un cos molt fràgil.
Plena d'aigua de lluna, aquests ulls blaus
que encenen l'horitzó d'un mar en calma
i n'inventen les ones i la dansa
frenètica o el lent vaivé dels valsos
en tardes de diumenge són en aquest night-club.
Vivim mentre la mort dorm a les cambres
on vam néixer fa segles, oblidant-nos
del pas del temps. El dia que ara torna
és el present que sóc en els teus llavis
fidels quan em besaven.

DOLÇAMENT

Dolçament et diria les cançons que m'agraden,
una cançó petita, una cançó d'amor,
com tu petita, amor, com tu, cançó llunyana,
suau com l'aire amable que es va vestint de blau.
Dolçament et diria les cançons que m'agraden
perquè junts les cantéssim, i tot fos menys distant:
aquests carrers que ploren amb llàgrimes d'albada,
records que ja s'enduen això, i allò i els anys.
Em dormies al cor i, quan et despertaves,
era com si sonessin les balades del Brel,
el llarguíssim lament de la veu de la Barbara,
les aromes salades dels mars del Moustaki.
Llavors et preguntaves si és que potser vivies
sense cos o sols eres un cos que no té vida,
i és a mi que m'ho deies, que em feies sentir viu,
que em donaves l'amor perquè tu eres la vida.
És a mi que m'ho deies mentre feia el dinar
o plegava la roba, és a mi que m'ho deies
mentre sonava Cohen, les cançons que m'agraden,
suaus com l'aire amable que s'ha vestit de blau.
Dolçament et diria que m'agrada el teu cos,
que tota tu m'agrades quan t'ofegues i crides
just abans de l'orgasme, quan em beses per beure't
la meva ànima, el sexe après al teu costat.
Dolçament et diria les cançons que ara ens canten,
l'hivern que no té pressa, l'estiu que ha d'arribar,
i els teus ulls tan ferotges, constants de primavera,
d'un amor que no altera ni això, ni allò ni els anys.

ELEGIA NOCTURNA

Et veig com acompanyes el meu pas en la nit.
No en la nit dels carrers, sinó en la que duc dintre,
en la nit on vivia quan tu no eres amb mi.
En la nit que m'assetja de tant en tant, encara,
quan no tinc el teu cos a prop i ve la mort
a trucar-me a la porta. Li dic: no visc aquí,
ara conec l'amor, i és l'amor qui m'habita,
qui viu a casa meva, un amor que no mor.
Et veig com acompanyes el meu pas en la nit,
en la que encara duc potser no tan endintre.
Aleshores tu véns i fem l'amor, contents,
i destronem el llit, i els gats se'n van de pressa,
i ens besem, i vencem, i ens besem i vivim,
i sabem que abraçats, morts de plaer, sentim
que la nit se'ns en va i que mai no morim.